

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 15 Listopada r. s. 1833 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 4 Listopada.

Przez najwyższe Ukazy do Rządzącego Senat:

D. 16 paździer. Członek Gabinetu J. C. M. w stopniu Kamerhera, Rzeczywisty Radzca Stanu, Xiażę Nikołaj Gagarin, przeznaczony do obowiązków Mistrza Dworu J. C. M. i razem do sprawowania obowiązków Wice-Prezydenta Gabinetu.

D. 24 paździer. Po zaświadczeniu Admirala Greigha, o gorliwej służbie i pracowitości, Rządca Kancellaryi Głównego Dowódcy Czarnomorskiej Floty i Portow, urzędnik 5 klasy Iwanow, podniesiony do 4tej klasy.

D. 28 paździer. Głównemu Doktorowi szpitalow Królestwa Polskiego, Rzeczywistemu Radcy Stanu Kuczkowskiemu, najłaskawiej rozkazano byż w obowiązkach Prezydenta Wileńskiej Medyko-Chirurgicznej Akademii, z wydawaniem mu płacy i stołowych, podług etatu tej Akademii dla Prezydenta wyznaczonych.

— Przez najwyższy dnia 29 września potwierdzoną opinią Rady Państwa, dozwolono jest woźnikom (ямщикам) stawiać do targow dla przewozu ładem ciężarów, na teżyte osnowie, co i włościanom skarbowym. (G. S.)

Ukazy Rządzącego Senatu.

1) Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, że z powodu wynikłego ze strony Moskiewskiego Sądu Nadwornego zapytania, względem kart uwolnienia (освободительных), przedstawionych przed wydaniem Manifestu o 8mej rewizyi, wchodził do Komitetu PP. Ministrów z przedstawieniem w tym przedmiocie. Podług postanowienia Komitetu, Najjaśniejszy Pan dnia 3 t. m. Najwyżey rozkazać raczył: dozwolnić czynienia i wydawania wszystkich tych kart uwolnienia, które przedstawione były do zapisania w miejscach urzędowych, przed otrzymaniem lub w czasie samego otrzymania Manifestu; z innemi zaś kartami uwolnienia postępować wedle brzmienia § 90 prawideł do uskutecznienia 8mego popisu ludności.

2) Rządzący Senat słuchali przedstawienia P. Ministra Skarbu, o zaleceniu Cywilnym Gubernatorom, iżby mieli dozor nad całością kassy pieniężnej w powiatowych Podskarbstwach. Rozkazali: Dostrzegając z przedstawienia P. Ministra Skarbu, że Imienny Najwyższy ukaz z dnia 2go czerwca 1809 roku, wkładający na Cywilnych Gubernatorów obowiązek, mieć dozor nad całością kassy pieniężnej we wszystkich w ogólności miejscach powierzonej im Gubernii, nie wszędzie wypełnia się z akuracnością, Rządzący Senat, stosownie do opinii P. Ministra Skarbu, dla zachowania w całości kassy pieniężnej i dla zapobieżenia wszelkim zawikłaniom w rachunkach Powiatowych Podskarbstw, sądzi za rzecz potrzebną zalecić po wszystkich miejscach: 1) ażeby one były rozmaitemi czasy niespodzianie sprawdzane, nie tylko przez najbliższą miejscową swoją Zwierzchność, lecz i przez Cywilnych Gubernatorów osobiście, lub przez posyłanych urzędników, i o każdym takowem sprawdzeniu uwiadomiali P. Ministra Skarbu, i 2) ażeby Cywilni Gubernatorowie o skutkach każdego odbytego przez nich, lub przezznaczonych od nich urzędników, poświadczenia Powiatowego Podskarbstwa, przekładali Izhom Skarbowym, ażeby one mogły natychmiast czynić zależące od nich rozporządzenia do niezwłocznego zapobieżenia znalezio-

nemu nieporządkowi, i postrzegać nad ich zapobieżeniem na przyszłość i ściśleć wypełnieniem uczynionych postrzeżeń.

3) Rządzący Senat na Powszechném Zebraniu, pierwszych trzech Departamentow, słuchali wywodu sprawy, potrzebującej rozwiązania zapytań: pierwszego prywatnego: czy mogą kupione przez Hrabiego Wielhorskiego u obywatela Klewcową, z łocią duszami włościan, trzy wydane do policzenia (зачемных) kwitacye, być policzonemi z majątku Hrabiego Wielhorskiego w przyszłym naborze za rekruta? i drugiego ogólnego: czy mogą obywatele, razem z majątkiem, przedstawiać wydane do policzenia kwitacye i z jakimi ograniczeniami? Rozkazali: rozważyć rzecz o dozwoleniu Radcy Stanu Hrabemu Wielhorskiemu policzyć za jego majątek trzy rekruckie kwitacye, kupione przezeń u Porucznika Klewcową w liczbie łociu dusz włościan, i wynikłe z tej rzeczy ogólne pytanie, o tém: w jakim zdarzeniu mogą byż przedstawiane rekruckie kwitacye razem z majątkami? Ogólne Zebranie pierwszych trzech Departamentow Rządzącego Senatu, zgodnie z wnioskiem 1go jego Departamentu, mniema: Hrabemu Wielhorskiemu w rachunku kupionych u obywatela Klewcową z dziesięcią tylko duszami włościan, trzech rekruckich kwitacyi za jego majątek, na mocy § 372 Ustawy Rekruckiej odmówić, zostawując mu, wedle wyraźnego brzmienia tegoż paragrafu, otrzymać ze skarbu za każdą po 1000 rubli. Ponieważ zaś wedle § 8mego teżyte Ustawy, rekrucka powinność nie uzyskuje się w naturze z takich majątkow, które zawierają mniej 20 dusz rewizyjnych, a zatem i policzenie za nie wydanych ze skarbu kwitacyi nastąpić nie może; że zaś § 372 teżyte Rekruckiej Ustawy, zostawując obywatelowi prawo, wydaną mu do policzenia kwitacyą lub przedstawić do porachowania za jego majątki, bez różnicy przytem Gubernii, lub oddać takową do skarbu i otrzymać 1000 rubli, wyraźnie zabrania przedstawiać takową kwitacyą komukolwiek innemu; z takowego więc oczywistego rozwiązania wynikłego pytania o tem: w jakim przypadku mogą byż przyjmowane do policzenia kupione rekruckie kwitacye? Ogólne Zebranie Rządzącego Senatu, uznając za rzecz zbyteczną stanowić nowe prawo w tym przedmiocie, rozstrzygniętym przez Ustawę Rekrucką, sądzi tylko, dla uchylecia nadal wątpliwości, ogłosić wszędzie przez drukowane ukazy, że nabyte przez kupno wydane do policzenia kwitacye w takim tylko przypadku mogą byż policzone za majątek ich nabywcy, gdy takowe kwitacye będą kupione z majątkiem, zawierającym więcej 20tu dusz rewizyjnych, z których wedle § 8mego Rekruckiej Ustawy, stawi się rekrut w naturze. Dnia 25 października 1833 roku.

4) Rządzący Senat słuchali raportu P. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 upłynionego września, że na skutek odniesienia się do niego P. Noworossyjskiego i Bessarabskiego Generał-Gubernatora, o ulżeniu kwarantowych środków na Prucie, znajdując, że, tak ze względu wyrażonych w tym przedmiocie uwag, jakoteż dla większego ułatwienia komunikacyi podczas panującego teraz niedostatku żywności w południowej stronie Rosyi, wszelkie czyniące ulgę środki, z potrzebnymi połączone ostrożnościami, będą nader pożyteczne, pomieniony P. Minister wchodził w tym celu z przedstawieniem do Komitetu PP. Ministrów; Najjaśniejszy Pan, zgodnie z po-

stanowieniem onego, w dniu 26 teraźn. września na y wy t e y rozkazać raczył: 1) Przejeżdżających właściwie z Xięztw Wołoszczyzny i Mołdawii, jako z mieysc teraz bezpiecznych, przepuszczać teraz przez Prut do Bessarabii z ich rzeczami, po odbyciu przez nich czterodniowej obserwacyi, nie jako kwarantanowego terminu, lecz ażeby dać czas tylko wszystkie rzeczy przebrać i przewietrzyć. 2) Przejeżdżających przez Xięztwa z Zadunayskich Prowincyi, nie wyłączając Konstantynopola, a którzy wykonali kwarantannowy termin na Dunaju, przepuszczać z rzeczami także ze czterodniową obserwacją, lecz nieinaczej, jak za ścisłym na piśmie wydanym świadectwem, że przejeżdżający znajdował się w Xięztwach niemniej, jak przez 14 dni. 3) Jeżeli za Dunajem lub w Konstantynopolu stan zdrowia nie zupełnie jest zaspakajający, tedy, oprócz wytrzymania kwarantanny na Dunaju, przejeżdżający powinien uleść teyże czterodniowej obserwacyi, lecz rzeczy jego powinny uleść zupełnemu kwarantannowemu oczyszczeniu. To także ma mieysce w takim tylko razie, gdy przejeżdżający ma świadectwo o przebywaniu jego w Xięztwach podczas zostawiania ich w stanie zdrowia zaspakajającym niemniej, jak przez dni 14. 4) Towary przewożone przez Xięztwa, oddawać pod zupełne kwarantannowe oczyszczenie. 5) Za okazaniem się morowej zarazy w samych Xięztwach, kwarantannowe środki na Prucie wypełniać w zupełności na zasadzie kwarantannowej ustawy. 6) Kwarantannowe środki na linii od Reni do brzegów morza Czarnego, mają zostać w teraźniejszym ich stanie, i mocy; i 7) Za przykładem Rządu Austriackiego, zalecić wszystkim naszym Agentom w Xięztwach, aby co tydzień komunikowali się z Noworossyjskim i Bessarabskim Jenerał-Gubernatorem i Bessarabskim Cywilnym Gubernatorem, względem stanu zdrowia w mieyscach, gdzie się oni znajdują, jakoteż w Bulgaryi i Rumelii; w przypadku zaś nagłego pokazania się zarazy natychmiast donosić przez umyślne sztafety, uwiadamiając też razem i centralną kwarantannę w Skulanach. P. Minister Spraw Wewnętrznych, donosząc o tym Na y wyższym rozkazie Rządzącemu Senatowi, uprasza o uczynienie rozporządzenia względem opublikowania onego po wszystkich mieyscach, dodając, że o tém, teraz uwiadomił on już Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał Gubernatora, dla należytego w tym względzie, z jego strony rozporządzenia, i zakomunikował Rządzącemu Ministeryum Spraw Wewnętrznych, dla wypełnienia zależącego od niego wedle 7go punktu wyżej wyrażonego Na y wyższego rozkazu. (G. S.)

— W *Odessie* otrzymano bardzo ważną nowinę z południowej strony *Krymu*. Piękna ta kraina wzbogaciła się nową gałęzią przemysłu. Probowano tam, w dobrach Xiężney *Galiczynowej*, uprawiać roślinę farbiarską, nazwaną *croton tinctorium*, a znaną we Francyi południowej pod imieniem *morelle*. Daje ona kolor sini, w handlu *lac mus* zwany. Wieś *Grand-Gallargues*, pod *Montpellier*, dostarcza jey do roku od 500 do 600 kwintałów, które sprzedają w *Hollandyi* po 180 i 210 franków za kwintał. *Hollandrzy* zistoty tey wyrabiają *lac mus*, i opatrują nim nawet Francją. Sini ten kolor do różnych służy użytkow. w *Niemczech*, *Anglii* i *Hollandyi*: jegoto używają do farbowania siniego papieru, służącego do zawijania cukru. Chemicy często go używają dla przekonania się o bytności kwasow. Zamysłają w tym roku posłać do *Moskwy* 30 pudow tey farby, robionej u Xiężney *Galiczynowej*. (J. d. S. P.)

Warszawa d. 15 listopada.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożej Łaski

MY NIKOŁAJ PIERWSZY,
CESARZ WSZECH ROSSYY, KRÓL POLSKI,
i t. d. i t. d. i t. d.

Zapatrzywszy się na ostatni ustęp Artykułu

21 Statutu Organicznego Królestwu Polskiemu, pod dnim 14 lutego 1832 r. przez Nas Nasyłaskawiey nadanego, który stanowi: „że poddani Nasi Cesarstwa Rossyyskiego, mający czasowe zamieszkanie w Królestwie Polskiem, nie mniej poddani Nasi Królestwa Polskiego, zamieszkali „w innych częściach Imperyum, podlegają „prawom tego kraju, w którym przebywają“

Na przedstawienie Rady Naszey Administracyney Królestwa Polskiego,

Postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1. Artykuł 10 Kodexu Karnego, Polskiego, przestaje mieć swą moc obowiązującą względem poddanych Naszych Królestwa Polskiego, popełniających przestępstwa w Imperyum Naszém Rossyyskiem.

Art: 2. poddani Nasi Królestwa Polskiego popełniający przestępstwa w Cesarstwie Rossyyskiem, a następnie zbiegli do Królestwa Polskiego, powinni być wydawani Sądowi Cesarstwa, ilekroć o to rekwizycye Gubernatorów Wojennych lub Cywilnych zaydą.

Art: 3. Nawzajem poddani Nasi Cesarstwa Rossyyskiego, popełniający przestępstwa w Królestwie Polskiem, a następnie zbiegli do Cesarstwa Rossyyskiego, powinni być wydawani Sądowi Królestwa, ilekroć Namiestnik Królewski tego zażąda.

Art: 4. Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczonem mieć chcemy, polecamy Namiestnikowi Naszemu w Królestwie Polskiem.

Dan w Carskiem-Siele dnia 2 (14) października 1833 roku.

(podpisano) NIKOŁAJ.

przez CESARZA i KRÓLA.

Minister Sekretarz Stanu: W Zastępstwie
Pomoconik Ministra (podp.) Ig: *Turkull*.

Zgodno z Oryginałem:

Minister Sekretarz Stanu: W Zastępstwie Pomoconik Ministra (podp.) Ig: *Turkull*.

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu: (podp.) J. *Tymowski*.

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny Prezydujący w Kom.

Rząd: Sprawiedliwości, *Kossecki*.

Sekretarz Jlny *Młodzianowski*.

— Dnia 17 —

Wyjechali na powrót do *Poczejewa*, *Wołyński* i *Podolski* Biskup obrzędu Greko-Rossyyskiego *Innokenty*, z *Sufraganiem* *Jerofiejem* i z swiatą swoją. (*Gaz. War.*)

P R U S S Y A.

Berlin dnia 6 listopada.

Otrzymaliśmy wiadomości, według których Królowa Hiszpańska w krytycznym znajduje się położeniu. Także znany *Marrast*, jeden z głównych redaktorów gazety *Tribune*, powrócił z *Madrytu* do *Paryża*: był on tam pod obcem nazwiskiem wysłany dla porozumienia się z tamedcznymi liberalistami. Ten nawet wystawia w niekorzystnym świetle położenie Królowey, która nie ma na kim polegać, ponieważ *juste milieu* nie istnieje w *Hispanii*. Tegoż jest zdania francuzkie ministeryum. Zachodnie prowincye, korzystając z oddalenia się *Sarsfielda* do *Baskijskich* prowincyi, już się podnoszą, a nawet w *Kastylii* już duchowieństwo tworzy gerylasów.

— Dnia 10 —

Przez *Akwisgran* przejechali w tych dniach: *Marszałek* *Hrabia* *Maison*, *Poseł* *Francuzki* przy *Dworze* *Rossyyskim*, z *Paryża* do *Petersburga*; — *Hrabia* *Dietrichstein*, *Austriacki* *Poseł*, do *Bruxelli*; — i *P. Armin* mianowany *Pruskim* *Posłem* tamże. (*Gaz. Codz. War.*)

A U S T R Y A.

Wiedeń d. 3 listopada.

Cesarski Internuncyusz i pełnomocny Minister w *Konstantynopolu*, *Baron Ottenfels*, przybył tu wczoray wraz z swoją rodziną przez *Kroację*.

Większa część młodych Karolistów, którzy tu jawili, odjechali w tych dniach do Pragi, dla złożenia Królowi Karolowi X powinszowania. Prawie zaś wszyscy wychodzą, życząc sobie odpłynąć do Ameryki, odjechali stąd do Tryestu, gdzie poczyniono przysposobienia do ich przewiezienia, a niemającym do tej podróży potrzebnych środków, wydana będzie od Rządu stosowna kwota na wydatki podróży. Mówią o nowej pożyczce, którą Rząd z tutejszymi bankierami ma zawrzeć, i którą także stara się kilku Medyolańskich bankierów pozyskać. (*Gaz. Codz. War.*)

— Dnia 5 —

Donoszą z Pragi, że dowodzący Jenerał w Czechach, Xiążę Aloizy Liechtenstein dnia 3 h. m. podług choroby przenosił się do wieczności. (*Gaz. War.*)

— Dnia 6 —

Król Grecji wyjechał do Marathonu, dla oglądania wiekopomnego pola bitwy. Bawarski Poseł, Pan Gasser, towarzyszył Królowi. (*G. C. W.*)

FRANCJA.

Paryż dnia 5 listopada.

Z St. Sebastian pod dniem 28 października donoszą: „Marszałek Bourmont usiłował uciec z kwarantanny i stanąć na czele Apostolistów, ale został przytrzymany i w ścisłym umieszczony mieyscu.

Minister skarbu Królowej Donny Maryi P. Martinez miał się podać do dymissyi, a na mieysce jego, mianowany został P. Saint-Audino, nader zdolny radzca finansowy.

Tey nocy przybył powtórnie goniec z Madrytu. Mówią, że położenie Królowej Krystyny jest bardzo krytyczne. P. Mignet miał kilka konferencyj z Królem Ludwikiem Filipem. Może ten dyplomata z nową misją uda się do Madrytu. Bankier Aguado miał wczoraj wieczór naradę z Xięciem Broglie. Naszych ministrów niepokoi ta okoliczność, że były Hiszpański Minister P. Calomarde, który za przychylnosc do Infanta Don Carlos, przez Króla Ferdynanda był wygnany, z Francyi dostał się do Hiszpanii. Ma on wielki wpływ i może Apostolistom bardzo bydz użytecznym.

— Dnia 6 —

Od ośmiu dni wysyłają stąd wiele złota i srebra do Bordeaux. Mówią o bardzo ważnych układach względem rozwiniecia spraw Hiszpańskich i Portugalskich.

Z Algeru z dnia 26 października donoszą: „Na równinach Metidiach licznie zakupuja grunta; przybywaja tu osadnicy. Nie braknie im na szczerey chęci do uprawiania ziemi, ale kapitałów nie mają. Kto posiada gotówkę, może niezmiernie zyskać.

Po przybyciu gońca z Berlina, miał pewien Poseł długą naradę z reprezentantami Pruss i Austrii, potem z Xięciem Broglie, a nakoniec wobec tego Ministra posłuchanie u Króla, który po odejściu Posła zwołał radę ministrów. Jeszcze dokładnie nie jest wiadomy przedmiot posłuchania i narady; wszelako, podług wyrażen naczelników biór w ministerium spraw zagranicznych i agentów zagranicznych poselstw, toczą się ważne układy, które z ostatnimi zjazdami Monarchów są w związku. Uważano, że Król Ludwik Filip po udzieleniu Posła stał się zamysłonym, a po chwili napisał list do Xięcia Talleyranda. Może wezwał go do Paryża.

Podróż Króla Leopolda ma na celu okazanie przymierza pomiędzy Anglią, Belgią i Francją. Te częste i poufne odwiedziny dwóch rodzin, są także skutkiem rady Xięcia Talleyranda, do którego Król ciągle pisuje. P. Talleyrand zachował świeżosc wyobrazeń i wspomnień, ale fizyczne jego siły wają. Nie trzyma już prosto głowy, ale chodzi zwolna z zwieszoną głową. Pewien polityk powiedział o nim: „Jego głowa schyla się ku mogile, ale tymczasem zasięga jej rady we wszystkich walnych sprawach.

Przy sprawie hiszpańskiej znówu się okaza-

ły zamkowe korespondencje, które są głównemi środkami Ludwika Filipa. Teraz P. Mignet sprawił tajemne zlecenia Króla, korzystającego ze sposobności, aby, jak ostatniemi czasy w Neapolu, tak teraz w Madrycie wszystko dla siebie ująć i utwierdzić. (*G. W.*)

— Dnia 7 —

Zapewniają, że Rząd wydał rozkazy do utworzenia dwóch nowych dywizyi dla armii nadpirenejskiej. Przyczyną tego rozkazu jest krytyczne położenie Królowej Rejentki, i że dla ustalenia Rządu Królowej Izabelli II, bez interwencyi obeysć się nie można.

Niektóre pisma donoszą, że Rząd Rejencyi Hiszpańskiej ma zaciągnąć pożyczkę w Anglii, 100 milionów realów wynoszącą.

— Dnia 8 —

Doszedł nas dekret amnestyi, przez Królową Rejentkę Hiszpanii pod dniem 28 h. m. wydany, w którym wielu zacnych mężów, deputowanych za rządu Korteżów, do kraju powołuje. Królowa wyraża się w tym dekrete, że nie jest jej chęcią, wyłączyć wszystkich innych prawdziwych Hiszpanów, których w tém rozporządzeniu nie wymieniła, i dodaje wyraźnie, że wszystkich Hiszpanów przyymie, którzy chcą się powierzyć jej opiece.

Podług doniesień z Saragossy, gazeta Madrycka zawiera jeszcze 4ty dekret, który ogłasza uznanie niepodległości hiszpańskich osad, które od Hiszpanii się oderwały. Powstanie Apostolistów przyspieszyło tak ważne kroki Rządu. (*Gaz. Codz. War.*)

— Dnia 9 —

Królestwo Ichmość z NN. Gośćmi swoimi wczoraj odwiedzali muzeum artylleryi, a wczoraj mennicę. — Wczorayszy bal w sali Opery miał bydz nader świetny. NN. PP. z wielką radością przyjęci, opuścili salę o pół do 12tej.

O stanie rzeczy w Hiszpanii ta sama panuje niepewność. Powstanie szerzy się. *Temps*, jako wieść giełdową ogłasza, że Jenerał *Castanos* i *El-Pastor* zupełnie rozproszeni, na francuzkiej ziemi ucieczkę znaleźli. *Merino* do 20 już mil kwadratowych kraju swém powstaniem zajmuje.

Podług doniesień z *Bordeaux*, Półkownik *Eraso*, dnia 2 t. m., ze swego tam mieszkania zniknął, i rozumieja, że się do Hiszpanii udał.

Adwokat pewny, w *Kolmarze* umierając, zapisał 200,000 fr. na tameczny dom waryatów, w testamentie swym wyraził, że on te pieniądze zebrał od tych, co życie w procederach prowadzili, i że przez tę ofiarę prostey dopełnia restytucyi.

Wczoraj po rogach różnych ulic poprzybijane były buntownicze proklamacye.

Król Belgów przyjmował wczoraj wszystkich Ministrów.

Indicateur de Bordeaux pod 6tym pisze: „Ciagle taż sama o rzeczach Hiszpanii niepewność, i toż samo milczenie panuje. Dziś jesteśmy bez żadnych prawie wiadomości. Możemy tym czasem wnioskować, że Rząd francuzki otrzymał despesze, które dalszego trwania buntów obawiać się każą; a z *Bajonny* donoszą, że Jenerał *Hariespe* otrzymał rozkaz z woyskalni swemi udać się na samą granicę dla koncentrowania się. Mówią, że woysko obserwacyjne dwiema dywizjami będzie powiększone; wszystko to jednak dotąd same są pogłoski, do których należy i to, że P. Calomarde do *Bilbao* przybył, dla ustanowienia tam Junty Rządowej w imieniu *Don Carlosa*.

— Dnia 10 —

Królestwo Belgijscy wczoraj stąd na powrót do *Bruzelli* wyjechali.

Niektóre gazety z nienakazania się Xięcia Talleyranda w Paryżu podczas bytności Króla Leopolda wnoszą, że Xiążę nie tak zupełnie z polityką gabinetu jest w zgodzie, jak dawniej.

Monitor nakoniec ogłosił nowsze wiadomości z Madrytu pod 31 października w następny sposób: Rozbrojenie ochotników Królewskich bez

trudności się uskuteczniło, największa część tych; którzy z miasta zamknęli, dościgniona została przez wyścigającą jazdę. 28go i 29go bardzo nieliczne kupy ludu przeciągały po ulicach *Madrytu*, wołając „niech żyje wolność“ okazały się przytęm niejakie odgróзки przeciw *P. Zea*; wysłane patrole rozprędziły te kupy. Gazeta madrycka znowu ogłasza kilka postanowień, względem odmian w prawodawstwie i administracji. Dwa z nich zalecają przejrzenie ustaw i urządzeń względem druku i pasportów; trzecie ma w zamiarze wprowadzenie jednostajności w miarach i wagach. W północnych i południowych prowincjach zupełna panuje spokojność. W *Toledo* ochotnicy królewscy bez najmniejszego oporu broń złożyli. — Taż sama gazeta zawiera jeszcze o Hiszpanii: D. 6 w *Barcellona*, a 7go w *Gironie* była spokojność. Królestwa *Valencyi* i *Catalonii* również cieszą się spokojnością. — Donoszą z *Bayonny*, że podług wiadomości z *Madrytu* pod 31 z. m. zupełna tam spokojność. *El Pastor* pod *Aspetia* poniósł klęskę, po której, równie jak jenerał *Castannos* do *San Sebastian* cofnęli się. *Tolosa* została opuszczoną, i powstańcy około południa dnia 7go do tego miasta weszli.

Dziś na giełdzie mówiono, że *Don Carlos* do *Biscay* przybył, i że z tego powodu w *Bilbao* wielkie były wesołości pospółstwa; że w *Burgos* okazały się usiłowania buntownicze, skutkiem czego Jenerał *Sarsfield* część wojsk swoich rozbroił; gdyż obudził jego podejrzenie, że są w porozumieniu z Karolistami. Ostatni mieli potem, miasto opuścić i udać się do powstańców.

W ministerjum spraw wewnętrznych otrzymane są z wielkimi szczegółami rapporta, o nowych związkach bednarskich i krawieckich czeladników, którzy się jutro rano o 10tej mają zgromadzić i z drukarzami połączyć. Dzisiaj po południu w różnych kwartałach miasta rozdawano republikańskie pisma.

Mówią o blizkiej zmianie paryskiej załogi. W biurach Ministerjum wojskowego bardzo są zajęci rozmaitemi w tej rzeczy robotami.

Przeszłej nocy przybiegł goniec z *Madrytu* do tutejszego poselstwa angielskiego, i o godzinie 4tej zrana dalej do *Londynu* został wysłany. Data jego depeszy bardzo jest dawna; gdyż kilka razy w drodze był zatrzymywany.

— Dnia 11 —

Podług dzisiejszych gazet ministerjalnych potwierdza się, że jenerał *Castanos* i *El Pastor* zamknęli się w *St. Sebastian*. Karoliści zbliżają się do tego miasta, mając je blokować. Ostatnie wiadomości z *Catalonii* zawsze donoszą o spokojności. Na giełdzie dzisiaj mówiono o pomnażającej się dezercyi w wojsku *Sarsfielda*, a *Burgos* oświadczyło się za *Don-Carlosem*; inne gazety toż samo z większą lub mniejszą pewnością stwierdzają.

Król *Leopold* w czasie ostatniej swej tu bytności odmówił przyjęcia Izby Handlowej i Członków Najwyższego Sądu Handlowego. Było ich zamiarem uczynić mu niektóre przełożenia, względem handlowych między dwoma państwami związków, niezmiernie cłem obciążonych. Dano im nawet do zrozumienia, że Rząd Belgijski na najbliższem posiedzeniu o przedmiocie tym nie zapomni.

P. Odillon-Barrot wczora do *Paryża* powrócił. — *Xdz de La Mennais* od kilku dni znajduje się w *Paryżu*. (*A. P. S. Z.*)

ANGLIA.

Londyn dnia 1 listopada.

W gazetach z *St. Quebec* znajdują się wiadomości z *St. Pauls-Bay* i z *Mal-Bay*, dające bardzo smutny opis tamedznego żniwa. Pszenica, z przyczyny zawczesnych mrozów, żadnego nie wydała plonu. W tamtej okolicy pokazało się bar-

dzo wiele niedźwiedzi, a mieszkańcy dotąd iż przeszło 400 ich zabili: bardzo łatwo dają się zabić, gdyż z powodu braku żywności zupełnie iły utracili.

— Dnia 5 —

Nie dawno dano dla Lorda Palmerston i Pana Staunton, jako członków Parlamentu z hrabstwa Haut, wielki obiad w Wickham, na który jednak między innemi tylko ostatni przybył, i usprawiedliwiał nieprzybycie Ministra ciągłemi zatrudnieniami dla dobra kraju, gdyż codziennie otrzymuje depesze od różnych Dworów, wymagające niezwłocznych odpowiedzi.

W Portsmouth mówią, że dowodzący na morzu Śródziemnem Admirał Malcolm znaczne otrzymał posiłki; okręty liniowe Edyburg, Ganges, Warspite i Ajax i fregaty Java, Blanco i Vindicative, zostaną w tym celu wysłane; mówią także, że w Sheernes okręt Thunderer, w Chatham, okręt Hastings, a w Plymouth okręty Clarence i Romney, będą w gotowości, dla odpłynienia również, w razie potrzeby, na morze Śródziemne. Prócz tego okręt liniowy Talavera, stojący teraz na Tagu, zostanie także tam wysłany, i będzie zastąpiony przez Revenge. Słychać nadto, że w Devenport w tymże celu uzbrajają okręt Rodney.

W sobotę odbyła się znowu w wydziale zagranicznym konferencya w sprawach Hollenderskich, do której należeli także: Posłowie Rossyjski, Pruski i Austriacki i Lord Palmerston.

W Courrier czytamy: „Wiadomości z Hagi potwierdzają nasz domysł, że misya Xięcia Schwarzenberga nappomyślniejszym uwieńczone będzie skutkiem. Xiążę stara się usunąć błędne mniemanie, które panowało między tamednemi mieszkańcami, o zamiarach i skłonności Austrii i wielkich Mocarstw północnych, co się tyczy załatwienia interesów Hollendersko Belgijskich. Powolność wprawdzie Hollendrów stała się przysłowiem, lecz Rząd nie może przed sobą już dłużej zatajać prawdziwego stanu rzeczy. Mieszkańcy zaczynają coraz bardziej uczuwać szkody, jakie handel przez obecną niepewność ich stosunków do Belgii ponosi.

Twierdzą, że przybyły tu rozkazy od władz Portugalskich, aby zaprzestano zaciągać świeże wojska dla Donny Maryi, co dotąd było czynnie, tak w Anglii, jak w Szkocyi, uskuteczniając; nie wiadomo co dało powód do takiego rozkazu?

Courrier donosi za największą pewnością, że Don Carlos d. 20 października znajdował się jeszcze w Elvas; więcej zaś nie jeszcze o jego poruszeniach nie wiadomo.

Xiążę Canino (Lucyan Bonaparte) znajduje się teraz ze swą córką u swego brata Hrabiego Survilliers w Marden-Park. Obadwa zamysłają zostać przez zimę w Anglii.

— Dnia 8 —

P. Stratford-Canning czyni przygotowania do udania się do Petersburga, będąc już od roku mianowany Posłem Angielskim do Rosyi.

Onegdaj w wieczor przybył do Falmouth bryg królewski Pantaleon z Portugalii, który wypłynął d. 27 października z Lisbony, a przywiózł kilka nowszych numerów Chroniki, i listy prywatne. Gdy podług tych wiadomości w położeniu obu armii nie zaszła żadna zmiana, przeto nie uczyniły też na naszą giełdę wielkiego wrażenia. Migueliści zamknęli się w warownem mieście Santarem, i czynili przygotowania do uporczywej obrony. Pedryści stali przed Santarem, w zamiarze prędkiego uderzenia na Miguelistów. W Lisbonie panowała spokojność. Wysłane tam nie dawno z Anglii wojsko wylądowało, lecz tyle znalazło trudności, że officerowie chcieli opuścić służbę. (*G. W.*)

Observacje meteorologiczne.	Czas Obserwacji.		Wysokość Barom.		Wys. Ther. Réau.		Wiatr.		Stan powietrza.	
	d. 13 o 3 wieczor.		27 cal.	8.8 lin.	+ 5½	stopni.	Południowy.		Pochmurno.	
	d. 14 — — —		27 —	7.7 —	+ 2½	— —	Południowy.		Pochmurno.	
	d. 15 o godz. 8 rano.		27 —	7.8 —	+ ½	— —	Połud.-Zach.		Śnieg.	

DODATEK